Dosarul nr.3-582/2023
2-23034784-12-3-07032023-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

10.01.2024 mun.Chişinău

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani,
Președintele ședinței, judecător Liudmila Holeviţcaia,
Grefier Victorița Colesnic,

examinând în ședință de judecată publică acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Lilian Borș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanților la proces:

Reclamantul – Lilian Borș, prin intermediul avocatului Eugeniu Musteață, la 7 martie 2023, s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale(în continuare, CNAS), prin care a solicitat: a anula Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Bălți nr.02/2023/1258, data de creare 17.01.2023, data tipăririi 23.01.2023 și data de semnare 24.01.2023 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 09.02.2023; a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea lui Borș Lilian pensia pentru vechime în muncă, reieșind din vechimea în muncă de *****, începând cu data de *****; a încasa de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Borș Lilian cheltuielile de judecată suportate.

În argumentarea acțiunii, a invocat reclamantul că, la data de 11.01.2023, a depus o cerere de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă în dresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial - Bălți. Prin Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial - Bălți din 17.01.2023 nr.02/2023/1258, Borș Lilian a fost refuzat în stabilirea pensiei.

Indică reclamantul că, nefiind de acord cu Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial Bălți din 17.01.2023 nr.02/2023/1258, Borș Lilian a înaintat o cerere prealabilă în adresa acesteia și a solicitat de a reexamina cererea lui Borș Lilian privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă și a anula Decizia CNAS, Oficiul Teritorial Bălți nr.02/2023/1258, data de creare 17.01.2023, data tipăririi 23.01.2023 și data de semnare 24.01.2023, a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă lui Borș Lilian, reieșind din vechimea în muncă de *****, începând cu data de *****. Drept răspuns a fost recepționată scrisoarea Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 09.02.2023, în care s-a indicat că temei pentru anularea deciziilor contestate nu au fost depistate.

Având în vedere faptul că nu este de acord cu răspunsul primit, în temeiul prevederilor art.art.20, 189 alin.(1), 206 alin.(1) lit.b) ale Codului administrativ, înaintează prezenta acțiune.

În fapt, invocă reclamantul că, prin ordinul IGP nr.720ef. din 22.12.2022, cu Borș Lilian a fost încetat raportul de serviciu, conform art.38 alin.(1) lit.c) (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie), de la *****. În legătură cu acest fapt a fost emis certificatul Inspectoratului de Poliție Bălți din 29.12.2022, potrivit căruia, la data de *****, s-a stabilit vechimea în muncă a lui Popescu Igor pentru stabilirea pensiei, conform art.13 lit.a) al Legii 1544/1993, *****. Drept urmare, Borș Lilian s-a adresat cu o cerere Casa Teritorială de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial Bălți, prin care a solicitat stabilirea pensiei, conform art.13 lit.a) al Legii 1544/1993. Prin Decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, Oficiu teritorial Bălți din 17.01.2023 nr.02/2023/1258, a fost respinsă cererea privind stabilirea pensiei. În motivarea refuzului s-a indicat precum că reclamantul nu întrunește vechimea în muncă de 25 ani, precum că a fost confirmată vechimea în serviciu de doar *****. Nefiind de acord cu decizia respectivă reclamantul s-a adresat cu o cerere prealabilă în adresa autorității emitente în care a menționat că eronat a calculat perioada 29.05.2017 - *****, fără înlesniri deoarece, potrivit pct.8 lit.d) a H.G. nr.78 din 21.02.1994, perioada din cadrul serviciului în cadrul Serviciului detenție și escortă al IP Bălți al IGP, urma a fi calculată două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu. Prin răspunsul CNAS nr. B-270/23 din 09.02.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă.

Menționează reclamantul că, potrivit Certificatului Inspectoratului de Poliție Bălți din 26.01.2023, se constată că perioada 29.05.2017 -*****, urma a fi calculată cu înlesniri la coeficientul 2:1, iar în total vechimea în muncă a constituit *****, adică a acumulat vechimea minimă de 25 ani, prevăzută la art.13 al Legii nr.1544/93. Prin urmare, la momentul calculării vechimii în muncă nu s-a ținut cont de pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994, care statuează că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor, afacerilor interne corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri - două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Mai atenționează reclamantul că, pe astfel de litigii s-a creat o practică judecătorească bogată, iar în Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014, s-a statuat: „Astfel, este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciului de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în ordinea prevăzută de pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar. Acest Regulament este unicul act care reglementează raporturile respective.

Potrivit pct.71 din hotărârea Curții Constituționale nr.19 din 19 iulie 2016, dreptul la pensie, este tratat ca un drept de proprietate în sensul art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție, nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul

raporturilor de protecție socială, și prin natura lor social- juridică primară, pensiile sunt sursa principală și permanentă de întreținere a pensionarilor.

Reclamantul atrage atenția asupra faptului că în cauza Ștefănică și alții c. României, CtEDO recunoaște că aprecierea faptelor unei cauze de către o instanță inferioară și evaluarea făcută de aceasta cu privire la dovezile existente pot conduce la rezultate diferite pentru părți cu plângeri foarte asemănătoare. Această realitate nu încalcă în sine principiul securității raporturilor juridice. Totuși, atunci când există divergențe cu privire la aplicarea unor dispoziții legale în esență similare în cazul persoanelor aflate în grupuri aproape identice, apare o problemă în privința securității raporturilor juridice. În lumina considerațiilor precedente, Curtea concluzionează că, în absența unui remediu care să rezolve aceste divergențe, soluționarea diferită a cererilor prezentate de mai multe persoane aflate în situații similare conduce la o stare de incertitudine, care trebuie să fi diminuat încrederea publicului în actul de justiție, această încredere fiind cu certitudine o componentă esențială a statului de drept (a se vedea mutatis mutandis, Vincic și alții împotriva Serbiei, nr.44.698/06, paragraful 56). Incertitudinea juridică în cauză i-a privat pe reclamanți de un proces echitabil. Prin urmare, a fost încălcat art.6 § 1 în această privință.

În circumstanțele invocate și în baza art.47 din Constituția Republicii Moldova, art.22 din Declarația Universală a Drepturilor Omului; art.12 din Carta Socială Europeană Revizuită; art. 9 din Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale, cât și din perspectiva dreptului de proprietate garantat prin dispozițiile art.46 din Constituție și art.l Protocolul 1 și art.6 al CEDO, art.61 alin.(1) din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993, art.art.60, 189, 206 alin.(1) lit.b) și b), 211, 224 alin.(1) lit.b) ale Codului administrativ, solicită avocatul în interesele reclamantului:

- a admite prezenta cerere spre examinare;
- a anula Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Bălți nr.02/2023/1258, data de creare 17.01.2023, data tipăririi 23.01.2023 și data de semnare 24.01.2023 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 09.02.2023;
- a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea lui Borș Lilian pensia pentru vechime în muncă, reieșind din vechimea în muncă de *****, începând cu data de *****;
- a încasa de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Borș Lilian cheltuielile de judecată suportate.

În ședința de judecată, reclamantul Lilian Borș și reprezentantul reclamantului – avocatul Eugeniu Musteață, împuternicit în baza mandatului avocațial nr.1902737 din 1 februarie 2023 (f.d.4), nu s-au prezentat din motive necunoscute instanței, fiind citați în modul prevăzut de lege (f.d.63, 65), nu au comunicat motivele neprezentării și nu au înaintat careva cereri de examinare a cauzei în lipsă.

Pârâtul – Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare CNAS), prin referința depusă la 10 mai 2023, a menționat că, în fapt, potrivit dosarului de pensionare, reclamantul la data de 11.01.2023 a depus cerere de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, în conformitate cu Legea nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. Urmare a examinării cererii și a actelor anexate, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți a emis Decizia nr.02/2023/1258 din 23.01.2023 prin care a respins cererea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă ca fiind

neîntemeiată, or, la momentul depunerii cererii, reclamantul nu întrunește vechimea în serviciu de cel puțin 25 ani, necesară pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă. Nefiind de acord cu soluția Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți, reclamantul la data de 03.02.2023 a contestat decizia menționată cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale. La data de 09.02.2023 prin răspunsul nr.B-270/23, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă înaintată ca fiind neîntemeiată.

Casa Națională de Asigurări Sociale consideră cererea de chemare în judecată ca fiind nemotivată și solicită instanței de judecată respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Întru argumentarea poziției invocate pârâtul specifică următoarele. În primul rând, menționează despre faptul că obiectul litigiului dintre părți ține de refuzul în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă și anume anularea actul administrativ individual prin care s-a respins cererea de stabilire a pensiei (Decizia nr.02/2023/1258 din 23.01.2023 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți).

Casa Națională de Asigurări Sociale consideră actul administrativ emis în privința reclamantului ca fiind unul întemeiat și nu există motive de drept în vederea anulării totale sau parțiale a acestuia din următoarele considerente.

Comunică autoritatea publică pârâtă că norma legislativă aplicabilă la caz este Legea nr.1544/1993, cât și actele normative emise în vederea executării și punerii în aplicare a legii respective, în acest sens, menționează Hotărârea Guvernului nr.78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar.

Conform art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. în fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

Remarcă pârâtul că, vechimea în serviciu în vederea stabilirii pensiei pentru vechime în muncă conform art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993, începând cu data de 01.07.2020 este de 25 ani. Calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr.1544/1993 se atestă prin acte confirmative eliberate de organele abilitate, în cazul din speță angajatorul reclamantului, Inspectoratul de Poliție Bălți. La depunerea cererii de stabilire a pensiei, reclamantul a anexat Calculul nr.34/23-29663 din 29.12.2022 prin care organul abilitat în calcularea vechimii în serviciu confirmă vechimea în muncă la momentul eliberării de *****.

Conform art.49 alin.(3) din Legea nr.1544/1993, Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

Urmare verificării calculului menționat, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți a constatat că organul abilitat în calcularea vechimii în muncă (Inspectoratul de Poliție Bălți) eronat a calculat vechimea în muncă cu înlesniri de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru activitatea reclamantului în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional, pentru perioada 29.05.2017 - *****. Conform calculului organului abilitat în stabilirea pensiei, vechimea în muncă a reclamantului la momentul depunerii cererii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă este de 19 ani 08 luni și 03 zile, respectiv, se constată faptul neîntrunirii condițiilor prevăzute la art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993.

Casa Națională de Asigurări Sociale apreciază critic Calculul nr.34/23-29663 din 29.12.2022 eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți, or, certificatul respectiv urmează a fi considerat nul din oficiu și nu poate servi drept temei de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, dat fiind faptul că nu corespunde prevederilor actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

Potrivit prevederilor pct.8) din HG nr.78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemul penitenciar, persoanelor care cad sub incidența normei date se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

În această ordine de idei, pârâtul conchide că vechimea în muncă în cadrul altor instituții decât cele menționate în prezenta normă nu poate fi calculată cu înlesniri de 2:1, respectiv și perioada de activitate a reclamantului în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional nicidecum nu poate fi atribuită sau recunoscută ca vechime în muncă cu înlesniri conform pct.8 lit.d) din HG nr.78/1994. În consecință, analizând cadrul normativ invocat, se constată că datele reflectate în certificatul prezentat de către reclamant nu corespunde prevederilor legislative aplicabile la caz.

În context, mai menționează autoritatea publică pârâtă despre faptul că de calculul vechimii în muncă cu înlesniri conform pct.8 lit.d) din HG nr.78/1994 pot beneficia numai colaboratorii care activează sau au activat nemijlocit în instituțiile penitenciare, menționate în norma respectivă. Reieșind din cele relevate supra, se constată netemeinicia acțiunii înaintate, or, Casa Națională de Asigurări Sociale la examinarea cererii reclamantului s-a condus în strictă conformitate a legislației aplicabile la caz iar reclamantul își întemeiază poziția urmare interpretării în mod excesiv și eronat a pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994.

Potrivit art.224 alin.(1) lit.f) Codul administrativ al Republicii Moldova, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sânt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a)-e).

În drept, Casa Națională de Asigurări Sociale, în conformitate cu art.224 alin.(1) lit.f) Codul administrativ al Republicii Moldova, solicită respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de cet.Borș Lilian către Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului Viorica Rotaru, împuternicită în baza procurii nr.9773 din 14.11.2022(f.d.62), nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, fiind citat în modul prevăzut de lege(f.d.63, 64), nu a comunicat motivele neprezentării și nu a înaintat careva cereri de examinare a cauzei în lipsă.

Aprecierea instanței:

Examinând acțiunea depusă, studiind referința pârâtului, probele administrate în ansamblul şi interconexiunea lor, normele legii aplicabile, instanța de judecată a ajuns la concluzia că, acțiunea reclamantului Lilian Borș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea

emiterii actului administrativ individual favorabil, este întemeiată şi pasibilă de admis, din următoarele considerente.

Conform art.189 alin.(1) Cod administrativ al RM, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În conformitate cu art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Noţiunea de „act administrativ" este reglementată în legislația națională, cât şi în Rezoluţia (77)31 Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997, statuează că, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voinţă, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcţii judiciare.

Conform art.206 Cod administrativ, (1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare); b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare); c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare); d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acţiune de control normativ). (2) Acţiunea în constatare prezumă existenţa unui interes îndreptăţit pentru constatarea solicitată. Acţiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul îşi poate sau şi-ar putea revendica drepturile printr-o altă acţiune prevăzută la alin.(1), cu excepţia situaţiei cînd se urmăreşte constatarea nulităţii unui act administrativ individual sau normativ.

Conform art.208 Cod administrativ, (1) în cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

Potrivit art.209 Cod administrativ, (1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător. (2) Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acţiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă. (3) Pentru acţiunea în realizare, acţiunea în constatare şi acţiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acţiunii în contencios administrativ.

În speță, la 11 ianuarie 2023, reclamantul Lilian Borș, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, cererea privind stabilirea/reexaminarea pensiei, înregistrată cu nr.02/2023/1167(f.d.23).

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr.02/2023/1258 din 17 ianuarie 2023, a fost respinsă cererea reclamantului Lilian Borș în stabilirea pensiei, deoarece conform

prevederilor art.13 lit.a) al Legii nr.1544 din 23.06.1993, nu a fost întrunită vechimea necesară în serviciu de 25 de ani, dar se confirmă *****(f.d.10).

La 2 februarie 2023, reclamantul Lilian Borș, s-a adresat la la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cu cerere prealabilă (înregistrată cu nr.X01/09-309), prin care s-a solicitat a reexamina cererea sa privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă și a anula Decizia CNAS, Oficiul Teritorial Bălți nr.02/2023/1258, creată la 17.01.2023 și a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă reieșind din vechimea în muncă de *****, începând cu data de ***** (f.d.11, 58).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 9 februarie 2023, autoritatea publică pârâtă a comunicat reclamantului Lilian Borș că, Casa Națională de Asigurări Sociale a examinat cererea prealabilă înregistrată cu nr.B-270/23 din 03.02.2023 cu referire la anularea actului administrativ și asupra cazului dat comunică următoarele. Conform documentelor din dosarul de pensionare, la data de 11.01.2023, Lilian Borș a depus cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. Urmare examinării cererii Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, a emis decizia nr.02/2023/1258 din 23.01.2023 prin care a respins cererea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, dat fiind faptul că la momentul depunerii cererii Lilian Borș nu întrunea vechimea în muncă necesară stabilirii pensiei de 25 ani, conform art.13 lit.a) din Legea nr. 1544/1993. Casa Națională de Asigurări Sociale consideră actul administrativ emis de organul abilitat ca fiind unul legal și întemeiat, astfel, nu există motiv de drept în vederea anulării totale sau parțiale a acestuia. Întru motivarea poziției invocate se menționează următoarele. Potrivit art.49 alin.(3) din Legea nr. 1544/1993, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate. Respectiv, urmare examinării Calculului nr.34/23-29663 din 29.12.2022, eliberat de către Inspectoratul de Poliției Bălți privind calculul vechimii în serviciu, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți a constatat că instituția de forță eronat a calculat vechimea în serviciu pentru perioada de activitate în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional al IP Bălți (29.05.2017 - *****) ca vechime în muncă calculată cu înlesniri de 2:1 (două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu), ceia ce a majorat calculul vechimii în serviciu. Potrivit pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994 cu privire la modul de dculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, este prevăzut expres că la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran. În acest context este cert faptul că înlesnirile de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă doar pentru colaboratorii care activează sau au activat în instituțiile nominalizate în prezenta normă. Reieșind din cele relevate supra, se menționează că perioada de activitate în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional al IP Bălți nu poate fi raportată la prevederile pct.8

lit.d) al Hotărârii Guvernului nr.78/1994. În acest context, Casa Națională de Asigurări Sociale în conformitate cu art.167 alin.(2), art.169 alin.(2) Cod administrativ, respinge cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată (f.d.12-12 verso).

Analizând circumstanțele speței în coraport cu normele legale precitate, instanța de judecată, constată că reclamantul Lilian Borș a respectat procedura prealabilă, și-a realizat dreptului său la acțiune pe 7 martie 2023, în interiorul termenului prevăzut de lege, respectiv, temei de declarare a acțiunii ca fiind inadmisibilă pe motive de tardivitate/nerespectarea procedurii prealabile, nu există. În astfel de circumstanțe, fiind respectată procedura și termenul de depunere a acțiunii în contencios administrativ, instanța judecătorească va soluționa fondul cauzei.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative, presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile legii contenciosului administrativ. Acest control se înfăptuiește de către instanțele de judecată în condițiile legii privind organizarea judecătorească. Întru elucidarea subiectului privind realizarea controlului judecătoresc se impune conceptul competenței, în baza căruia se realizează respectivul control. Pornind de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ care este prestabilit de legiuitor și care presupune contracararea abuzurilor şi exceselor de putere ale autorităţilor publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activităţii autorităţilor publice, asigurarea ordinii de drept.

Or, reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitorul și care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanţei de contencios administrativ competente pentru a obţine anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității actului administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr.02/2023/1258 din 17 ianuarie 2023 (tipărită la 23.01.2023) și decizia adoptată în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 9 februarie 2023, prin care s-a respins cererea prealabilă depusă de reclamant, precum și cerința privind obligarea CNAS să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite lui Lilian Borș pensia pentru vechime în muncă, conform certificatului nr.34/23-29663 din 29.12.2022, emis de Inspectoratul de Poliție Bălți, care confirmă vechimea totală în muncă a reclamantului Lilian Borș de *****, începând cu *****.

Starea de fapt stabilită pe parcursul examinării cauzei denotă următoarele.

Potrivit extrasului din ordinul nr.720ef. din 22 decembrie 2022, s-a ordonat încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statut special, reclamantului Lilian Borș, de la ***** (f.d.8).

În legătură cu încetarea raportului de muncă ce permite dreptul la pensie, în conformitate cu extrasul din ordin nr.720ef. din 22 decembrie 2022, reclamantul Lilian Borș, la 11 ianuarie 2023 a depus la CTAS Bălți, cerere pentru stabilirea pensiei pentru vechimea în serviciu (f.d. 23).

În context, instanța notează că, conform certificatului nr.34/23-29663 din 29 decembrie 2022, leiberat de Inspectoratul de Poliție Bălți al IGP al MAI în privința reclamantului, vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei, la data concedierii *****, constituie ***** (f.d.9-9 verso).

Astfel, instanța reiterează că, potrivit certificatului nr.34/23-29663 din 29 decembrie 2022, leiberat de Inspectoratul de Poliție Bălți al IGP MAI, se confirmă că, Lilian Borș a îndeplinit serviciul în funcții cu statut special în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în perioada: 26.07.2002-04.01.2004; 04.01.2004-15.09.2006; 10.10.2008-05.03.2013; 05.03.2013-17.05.2013; 15.05.2013-21.08.2015; 21.08.2015-01.08.2016; 01.08.2016-29.05.2017; 29.05.2017-05.09.2017; 05.09.2017-20.05.2019; 20.05.2019-01.04.2020; 01.04.2020-***** (cînd au fost încetate raporturile de muncă în legătură cu acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie). Totodată, potrivit certificatului menționat, Lilian Borș dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii îm muncă cu înlesniri (avantaje) calculîndu-se două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: de la 29.05.2017 pînă la 05.09.2017 în funcția de inspector inferior al Serviciuliu escortă al Secției management operațional al IP Bălți al IGP; de la 05.09.2017 până la 20.05.2019 în funcția de subofițer al Serviciului escorta al Secției management operațional a Inspectoratului de Poliție Bălțio al IGP; de la 20.05.2019 până la 01.04.2020, în funcția de subofițer al Serviciului detenție și escortă al Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP; de la 01.04.2020 până la ***** în funcția de subofițer superior al Serviciului detenție și escortă al Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP. Subsecvent, se confirmă că, în dosarul personal al domnului Lilian Borș, există înscrierea privind îndeplinirea serviciului militar în termen în Forţele Armate de la 04.07.1996-03.11.1997 – 1 an și 7 luni. Potrivit informaţiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993, vechimea în muncă a domnului Lilian Borș cu înlesniri, constituie în total 25 ani 02 luni 29 zile (f.d.9-9 verso).

Urmare a depunerii cererii de către reclamatul Lilian Borș, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr.02/2023/1258 din 17 ianuarie 2023, a fost respinsă cererea reclamantului Lilian Borș în stabilirea pensiei, deoarece conform prevederilor art.13 lit.a) al Legii nr.1544 din 23.06.1993, nu a fost întreruptă vechimea necesară în serviciu de 25 de ani, dar se confirmă ***** (f.d.10).

Astfel, la 2 februarie 2023, reclamantul Lilian Borș, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți cu cerere prealabilă (înregistrată cu nr.X01/09-309), prin care s-a solicitat a reexamina cererea sa privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă și a anula Decizia CNAS, Oficiul Teritorial Bălți nr.02/2023/1258, creată la 17.01.2023 și a emite actul administrativ favorabil privind stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă reieșind din vechimea în muncă de *****, începând cu data de ***** (f.d.11, 58).

Prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 9 februarie 2023, autoritatea publică pârâtă a comunicat reclamantului că, perioada de activitate în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional al IP Bălți nu poate fi raportată la prevederile pct.8 lit.d) al Hotărârii Guvernului nr.78/1994. În acest context, Casa Națională de Asigurări Sociale în conformitate cu art.167 alin.(2), art.169 alin.(2) Cod administrativ, respinge cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată (f.d.12-12 verso).

Potrivit art.47 din Constituția Republicii Moldova, (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. (2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrîneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

În temeiul art.323 Codul muncii, (1) Salariaţilor care au încheiat un contract individual

de muncă cu unităţile militare, instituţiile sau organizaţiile Forţelor Armate ori cu cele ale autorităţilor publice în care legea prevede îndeplinirea serviciului militar sau special, precum şi persoanelor care execută serviciul civil, li se aplică legislaţia muncii, cu particularităţile prevăzute de actele normative în vigoare. (2) În conformitate cu sarcinile unităţilor militare, instituţiilor şi organizaţiilor menţionate la alin.(1), pentru salariaţii acestora se stabilesc condiţii distincte de salarizare, înlesniri şi avantaje suplimentare.

În conformitate cu art.18 lit.c) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544-XII din 23.06.1993, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul: c)timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Potrivit art.17 din Legea cu privire la sistemul administraţiei penitenciare nr.300 din 21.12.2017, (1) Personalul din cadrul sistemului administraţiei penitenciare este constituit din funcţionari publici cu statut special şi personal contractual. (2) Statutul funcţionarului public cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare este reglementat de prezenta lege şi este conferit datorită naturii atribuţiilor de serviciu, care implică îndatoriri şi riscuri specifice. Raporturile de serviciu ale funcţionarului public cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare (în continuare – funcţionar public cu statut special) cad sub incidenţa Codului muncii în măsura în care raporturile respective nu sînt reglementate de prezenta lege. (3) În realizarea atribuţiilor de serviciu, funcţionarul public cu statut special este învestit cu exercitarea prerogativelor de putere publică în limita competenţelor stabilite prin lege. În executarea misiunilor de pază, escortare şi supraveghere a persoanelor private de libertate, precum şi în alte situaţii temeinic justificate, funcţionarul public cu statut special poate folosi, în condiţiile legii, tehnica, mijloacele speciale şi armamentul din dotare. Autoritatea funcţiei nu poate fi exercitată în interes personal. (4) Personalului contractual din cadrul sistemului administraţiei penitenciare care nu are statut de funcţionar public cu statut special, angajat în baza contractului individual de muncă, i se aplică legislaţia muncii. (5) Atribuţiile şi competenţele personalului din cadrul sistemului administraţiei penitenciare sînt stabilite de prezenta lege, alte acte normative care reglementează activitatea sistemului administraţiei penitenciare şi fişa postului. (6) În temeiul caracterului specific al sarcinilor îndeplinite, care depăşesc limita raporturilor obişnuite de muncă, funcţionarului public cu statut special îi sînt acordate privilegii, garanţii şi compensaţii în conformitate cu prezenta lege şi alte acte normative.

Potrivit art.8 lit.d) din Hotărîrea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofiţeri şi subofiţeri ai Poliţiei de Frontieră, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi a funcţionarilor publici cu statut special din

cadrul sistemului administraţiei penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu. În instituţii penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări de subteran.

Potrivit Avizului Consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a pct.8 lit.d) din Hotărîrea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea şi plata pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice şi Corupţiei şi a sistemului penitenciar din 29 septembrie 2014, ”(...) penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală(izolatoare de detenţie provizorie) şi instituţiile destinate pentru deţinerea şi tratarea bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici sunt entităţile care cad sub incidenţa reglementărilor de la pct.8 al Hotărîrii Guvernului nr.78 din 21.02.1994. Din esenţa normelor de drept enunțate rezultă că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiţii, şi anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct.8 a Hotărîrii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici (...). Astfel, este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciului de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în ordinea prevăzută de pct.8 lit.d) din Hotărîrea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar.

Potrivit art.53 din Legea nr.300/21.12.2017 cu privire la sistemul administraţiei penitenciare, stabilește că la stabilirea pensiei, funcţionarilor publici cu statut special li se calculează vechimea în serviciu ţinîndu-se cont de următoarele înlesniri: a) o zi de serviciu în instituţiile penitenciare de tip închis, în casele de arest şi în instituţiile penitenciare destinate deţinerii şi tratării bolnavilor contagioşi şi bolnavilor psihici, precum şi la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de vechime în serviciu; b) 2 zile de serviciu în instituţiile penitenciare, altele decît cele indicate la lit.a), în Administraţia Naţională a Penitenciarelor, precum şi în subdiviziunile acesteia care desfăşoară nemijlocit activităţi de punere în executare a privaţiunii de libertate, se consideră ca 3 zile de vechime în serviciu.

Conform art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544-XII din 23.06.1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: a) militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni.

Potrivit art.14 lit.a) din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul

administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art.13 lit.a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit.a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În conformitate cu art.44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, (1) Pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora. (2) Pensia pentru persoanele menţionate se calculează din: salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

Nu pot fi reținute de către instanța judecătorească argumentele părții pârâte, expuse atât în decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți din 17.01.2023, cât și în referința prezentată, referitoare la faptul că: „*... vechimea în muncă în cadrul altor instituții decât cele menționate în prezenta normă nu poate fi calculată cu înlesniri de 2:1, respectiv și perioada de activitate a reclamantului în cadrul Serviciului de escortă al Secției management operațional nicidecum nu poate fi atribuită sau recunoscută ca vechime în muncă cu înlesniri conform pct.8 lit.d) din HG nr.78/1994”,* or, condiția esențială în sensul pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, este ca instituția în care persoana își exercită serviciul să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (de detenție provizorie).

Inspectoratul de Poliție Bălți al IGP al MAI, prin certificatul nr.34/23-29633 din 29.12.2022 a confirmat activitatea reclamantului Lilian Borș de la 29.05.2017 pînă la 05.09.2017 în funcția de inspector inferior al Serviciuliu escortă al Secției management operațional al IP Bălți al IGP; de la 05.09.2017 până la 20.05.2019 în funcția de subofițer al Serviciului escorta al Secției management operațional a Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP; de la 20.05.2019 până la 01.04.2020, în funcția de subofițer al Serviciului detenție și escortă al Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP; de la 01.04.2020 până la ***** în funcția de subofițer superior al Serviciului detenție și escortă al Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP, iar vechimea în muncă a lui Lilian Borș pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993, la data de ***** a constituit *****.

În concluzie, instanța apreciază critic argumentele autorității publice pârâte, or, este evident că reclamantul întrunește condițiile legale pentru stabilirea pensiei, iar autoritatea publică pârâtă nu a invocat argumente serioase care ar justifica refuzul Statului în valorificarea acestui drept, care pentru a fi compatibil cu drepturile fundamentale protejate de lege, urmează a fi proporțional, adică să fie „prevăzut de lege”, să urmărească unul sau mai multe „scopuri legitime” și să fie „necesar într-o societate democratică”.

În acest context, instanța de judecată reține ca fiind relevantă hotărîrea Curții Constituționale nr.19 din 19.07.2016, care a statuat că, „[...] Pensiile pentru limită de vârstă se

acordă pentru munca și serviciile prestate, prin îndeplinirea unor obligațiuni social importante. **Prin natura lor social-juridică primară pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor**. Având în vedere dispozițiile Constituției (art.47 alin.(2)), **cetățenii au dreptul de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile Legii nr.156-XIV.**

61. De asemenea, Curtea subliniază că, potrivit art.10 alin.(3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, **dreptul la pensie este imprescriptibil.**

(...)

65. De altfel, în condițiile art. 35 alin. (2) din lege în cazul neachitării la timp a pensiei *din vina organului de asigurări sociale* care stabilește sau plătește pensia, aceasta se achită fără nici un fel de limite în termen.

66. În același timp, pot exista situații în care pensia nu se încasează la timp din motive ce nu sunt imputabile organului de asigurări sociale, dar nu depind nici de voința beneficiarului pensiei, **însă legea și în asemenea situații îl sancționează pe titularul pensiei**.

(...)

68. Curtea reiterează că dreptul de proprietate nu este unul absolut și poate fi supus unor limitări. În acest context, Curtea reține că o restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție trebuie să fie prevăzută de lege, să fie necesară în interesele menționate la art. 54 alin. (2) din Legea fundamentală, să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere substanței dreptului de proprietate, altfel spus - să servească unui **interes public legitim**.

(...)

72. Prin urmare, cu referire la interesul public în discuție, punând în balanță interesul statului de a stabili anumite termene de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile în scopul asigurării certitudinii juridice, pe de o parte, și dreptul cetățenilor de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile legii, aceasta fiind, de regulă, **sursa lor primară de existență**, pe de altă parte, Curtea constată că acesta din urmă prevalează."

În speţa *Akdeejeva versus Letonia* (2007), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a obligat statul leton la despăgubiri, stabilind că a fost încălcat articolul 6 din Convenţia drepturilor omului şi articolul 1 din Protocolul 1, în cazul în care se procedează la recalcularea în minus a pensiei, dat fiind că este vorba despre un drept cîştigat.

Conform art.224 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată, în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

Rezumând cele relatate și având în vedere că autoritatea pârâtă prin actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr.02/2023/1258 din 17.01.2023, prin care s-a respins cererea cu privire la stabilirea pensiei și decizia adoptată în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 09.02.2023, prin care s-a respins cererea prealabilă, nu a aplicat corect legea, restricționând nejustificat reclamantul în dreptul acestuia la calcularea pensiei pentru vechimea în muncă cu avantaje, prevăzut de art.53 din Legea nr.300/21.12.2017, coroborat cu prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar, acestea fiind pasibile anulării, cu obligarea

Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite pensia reclamantului Lilian Borș, cu includerea perioadelor de activitate: 29.05.2017-05.09.2017; 05.09.2017-20.05.2019; 20.05.2019-01.04.2020; 01.04.2020-*****, cu înlesniri (avantaje) – 2 zile pentru 1 zi de serviciu cu coeficientul (1:2), conform certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți nr.34/23-29663 din 29 decembrie 2022, prin care se confirmă vechimea în muncă a domnului Lilian Borș de 25 (douăzeci și cinci) ani 02 (două) luni și 29 (douăzeci și nouă) zile, începând cu *****.

Potrivit art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art.96 alin.(1) și (1^1) din Codul procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, instanța constată că, reclamantul Lilian Borș a fost reprezentat pe parcursul examinării cauzei în instanța de judecată de avocatul Musteață Eugeniu, în baza mandatului anexat la dosar (f.d.4) și drept cheltuieli de asistență juridică avocatul reclamantului a pretins suma de 10 000 lei, achitată de reclamant pentru serviciile avocatului, care au fost probate prin anexarea bonului de plată seria DAA nr. 393074445 din 01.02.2023 (f.d.13).

Conform recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată de către Consiliul Uniunii avocaților din Republica Moldova, prin Decizia nr.2 din 30.03.2012, pornind de la practica CEDO, care prevede că cheltuielile pentru asistența juridică și onorariul avocatului, trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, să țină cont de complexitatea cauzei; dificultatea problemelor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența.

Astfel, instanța va admite parțial solicitarea reclamantului și va încasa din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, în beneficiul său, cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în mărime totală de 3000 (trei mii) lei, ca fiind reale, necesare și rezonabile, în raport cu litigiul dedus judecății. În acest sens, se atestă că, la caz a avut loc 1 (una) ședință de judecată, fără participarea avocatului, respectiv, instanța consideră suma de 10 000 lei, solicitată în calitate de cheltuieli pentru asistența juridică acordată de către avocat, este exagerată în coraport cu complexitatea litigiului și volumul prestației avocatului în calitate de reprezentant al reclamantului.

Conform prevederilor art.art.224 alin.(1) lit.b), 232 din Codul administrativ al Republicii Moldova; art.art.90, 94, 96, 236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Lilian Borș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se admite.

Se anulează actul administrativ individual defavorabil - decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr.02/2023/1258 din 17.01.2023, prin care s-a respins cererea cu privire la stabilirea

pensiei și decizia adoptată în procedura prealabilă - decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.B-270/23 din 09.02.2023, prin care s-a respins cererea prealabilă și se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite lui Lilian Borș pensia pentru vechime în muncă, conform certificatului nr.34/23-29663 din 29.12.2022, emis de Inspectoratul de Poliție Bălți, care confirmă vechimea totală în muncă a reclamantului Lilian Borș de 25 ani 02 luni 29 zile, începând cu *****.

Se încasează de la Casa Națională de Asigurări Sociale în folosul lui Lilian Borș suma de 3000 (trei mii) lei cu titlu de asistență juridică. În rest, cerința de compensare a cheltuielilor asistenței juridice, se respinge.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3).

Judecător Liudmila Holeviţcaia